

Qvadripartitae Conciones Stanislai Grodicii Societatis Iesv

Qvarum Primae, Timorem Sanctvm Incvtiunt; secundae Fidem Catholicam confirmant; tertiae Spem erigunt; postremae diuinam in nobis Charitatem excitant ...

Continet sex Dominicas Quadragesimae, & coenam cum paßione Domini

Grodzicki, Stanisław

Ingolstadii, 1609

Concio II. Fides.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56003)

facere ne sis : tertio maximè quia tibi ex scriptura contrarium constat, nempe te si bene vixeris saluatum iri, à Salvatore, qui *omnes homines vult saluos fieri.* (ergo & te) *1. Tim. 2.4.* qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat Deus in æternum, Amen.

CONCIO II.

FIDES.

EVANGELIUM ET
SIGNA
ECCLESIAE AG-
SYNA-
GOGAE.
Cur id hic
agatur.

EST mihi animus contextum quem au- didistis Evangelij vobis mihi in Christo charissimis, die hodierna membratim & referre, & explanare; eo quod instituto nostro id seruiat plurimum. Etenim sicut Ecclesiae Dei, ipse auctor, conseruator, & caput eius Christus Iesus Dominus noster: ita synagoga Sathanæ Iudæi isti, perfectissima diaboli instrumenta, dictis factisque suis, exemplar mihi videntur tribuere eximium.

Quare in hac concione, historiam Evangelij hodierni delibantes, ac literalè eius sensum inuestigantes, doctrinas quidem morales sequenti concioni reseruabimus, quæ vero ad fidè Catholicam confirmandâ pertinent

hic

hic excutiemus; indeque signa tum Ecclesie Christi; tum synagogae Sathanae decerpemus, vobisque adnumerabimus. Sit ad laudem Iesu & sponsae eius utilitatem.

*Duplices
Iudaorum
calumnias.*

Ad pleniorum Evangelij huius intelligentiam, spectat, nosse calumnias, quas hostes Christi Iesu in eum coniciebant, ad duas capita reduci uniuersas. Quaedam enim illarum erant essentialia, ea videlicet quae doctrinam Christi eneruabant; quaedam non item. Ex harum numero fuere: eum esse aenicum publicanorum & peccatorum, esse Sabbathi violatorem, esse fabri filium, imo ipsum quoque fuisse fabrum, nec non vini potatorem, Galilaeum, Samaritanum, & si quae sunt generis eiusdem. Ad quas Christus Dominus raro respondit, praeterquam ad duas priores. Ad primam quidem semel, & iterum dicens: *Non egent qui sani sunt medico: sed qui male habent. Non veni vocare iustos, sed peccatores ad poenitentiam.* Alteram vero de Sabbatho, quia erat maioris momenti valide confutat. Primum quidem re & facto ipso curando in Sabbatho: tum mulierem incuruatam decem & octo annis in templo, tum hydropicum in conuiuio, tum triginta & octo annis aegrotum, ad piscinam probaticam, tum caecum natum, ob quem multa sunt exorta tragediae: tum alios. Deinde id non esse violare Sabbathum probat &

Alia minoris momenti praeter.

*Amicitiam
eum peccatoribus &
Sabbathum
quam Sa-
lute refu-
tat.
Luc. 5. 31.*

& rationibus, & exemplis ipsorummet ad-
uersariorum, qui multo & viliora, & laborio-
sa magis faciebant in Sabbatho, a sinu e-
fouea extrahendo, bouem à præsepio soluē-
do, & adaquando, hisque similia patrando.

*Cetera
dissimulat.*

Cetera vero eiusmodi obiecta dissimulauit:
tum quod ipsa sponte sua ruerent, vt illud
de potu vini, quod parcissimè illum sumpsis-
se constabat omnibus: tum quod nullius

*Alia essen-
tiales quib:
satisfaci.*

essent momenti, vt reliquæ omnes: Ad il-
las vero quæ prioris erant generis calumni-
as, & quarum duæ erant præcipuæ, nempe

tum quod dæmonium haberet, dæmonisq;
virtute omnia perageret, tum quod falsum
doceret: Ad hæc inquam & semper, & variè

respondit, quod hîc quoque facit, & quidem
dupliciter: tum regerendo eas in ipsomet:

*1. Regeren-
do eas.*

tum directè iis satisfaciendo. Primum præ-
stat in hac ipsa disputatione, sic eòs paulo

ante hodiernum Euangelium alloquens:

Ioan. 8. 44

Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris

vestri vultis facere. Quæ desideria? tum ho-

mucidij, tum mendacij, quia mendax est & pa-

ter eius: pater videlicet mendacij est Sathan,

idemque est pater vester, quem egregiè imi-

tamini: tum mortem mihi inferre medi-

tando: tum mendacia serendo. Ea ratione

Christus Iesus, falso sibi illata conuicia veris-

simè in aduersarios retorquet. Directè verò

*2. Directè
respondendo: 1*

illis satisfaciit, respondens in initio Euangelij

hodierni.

QUIS

*Probat se
dæmonium
non habere.*

Ioan. 16. 8

QVIS EX VOBIS ARGVET ME DE PECCATO? Arguere, & hic & alibi convincere significat, ut tum in græco, tum in latino sermone, tum in ipsa scriptura euidēs est. Nam & ipse Christus loquens de Spiritu sancto, quem se missurum pollicetur, inquit. *Et cum venerit ille arguet mundū de peccato*, id est convincet mundum peccati. Porro argumentū Christi est tale. Obiicitis mihi dæmonium me habere: ego vero vicissim exigo à vobis hostibus meis, ut me peccati alicuius cōvincatis, quod cum facere nequeatis, agnoscite miseri, me cum dæmone nihil commune habere. Qui enim castra dæmonis sequuntur, sine peccato esse non possunt, quod vos ipsos non latet.

*PRIMUM
SIGNVM
ECCLIE
SIAE sine
peccato esse.*

*Non ratio-
ne singulo-
rum sed.*

Hæc Christus Iesus. Nos vero quid? Quoniam modo Christus fuerit absq; omni peccato differemus, ipso dante in sequenti conuisione; iam vero notamus primam Ecclesie notam. Quæ in eo consistit, ut ipsa quoque suo modo dicere possit & debeat. QVIS EX VOBIS ARGVET ME DE PECCATO? idq; palam & perspicue, suo tamen, ut dixi non hæretico modo. Illi enim applicat quidem hæc verba suę congregationi, sed ita applicat, ut affirmant nō nisi pios & sanctos in illa reperiri. Sed absit à vera Christi Ecclesia tantum mendaciū, quod adeo patet in hæreticis, ut non solum nō possint probare id de sua Ecclesia,

clesia, sed etiã ne ostendere quidem valeant,
 ubinam illa reperiatur, cum sit iuxta illos in-
 visibilis. O nuge? Nos vero asserimus hoc si-
 gnum & conspicuum non occultum esse, &
 toti Ecclesiã non singulis qui in ea sunt ho-
 minibus competere. Competũt autem hæc
 verba ei, non quidem in eo sensu, in quo illa
 Christus de seipso protulit. Absit. neque ut
 credat omnes suos alumnos esse sine pecca-
 to: Absit. Sed duplici alia ratione. Primo mi-
 nus propriè, quia omnes qui in mundo sunt
 sancti (sunt autem plurimi) & qui dicere pos-
 sunt, QVIS EX VOBIS ARGVET ME DE PEC-
 CATO mortifero? ipsius Ecclesiã gremio cõ-
 tinentur: extra enim illã nullus est verè pius,
 nullus placens Deo. Secũdo magis propriè,
 quia in omnibus quæ docet Ecclesia, neque
 mendacium seu infidelitas, neq. peccatũ re-
 peritur: idq; necessario. Cum enim Ecclesia
 cõgregatio sit fidelium, infidelis in ea locum
 habere nequit, quia vero à Spiritu sancto re-
 gitur, peccatũ præcipere non potest, ne cul-
 pa in rectorem redundet. Hæc est Ecclesiã
 Dei descriptio, hoc indicium, quod cum in-
 ter solos Catholicos reperiatur, prout expe-
 rientia nos per mille & sexcentos penè an-
 nos docuit; hæc erit vera Christi visibilis Ec-
 clesia non alibi.

1. Quia ubi
 tantum ta-
 les.

2. Ratione
 doctrina &
 morum.
 Probatur
 ex definitio-
 ne Ecclesiã.
 Ex assisten-
 tia Spiritus
 sancti.

E contrario vero apud hæreticos, non
 Christi cõgregationem, sed cœtum esse dia-
 boli

I. SIG-
 NVM Sy-
 nagoge.

boli his patet argumētis. Primo ex eo quod
asserūt, in ipsorum cœtu omnes esse bonos.
Cœtus igitur iste non est Christi, in cuius
congregatione, imo Apostolica familia, dum
hæc loqueretur Christus Iesus fuit Iudas Is-
cariotes pessimus traditor, paulo antea

*Ioan. 6. 30.
II. SIG.
NVM Sy-
nagoga pec-
cata docere
vel permit-
tere.*

Christo *diabolus* nominatus. Deinde quo-
modo quæso ibi erit Ecclesia, ubi vitia &
scelera docentur? quod fieri apud illos præ-
sertim per primum prophetam ipsorum Lu-
therum, & scripta, & facta eorum testantur.

*i. Superbia
maximam
docent.
Ecl. 10. 15*

Demonstremus id per aliquot peccatorum,
& ipsius decalogi capita. Prodeat primum
superbia in medium; quæ mater est omnium
peccatorum, teste scriptura cum inquit, *ini-
tium omnis peccati est superbia*. Superbia vero
opus & actio, quæ potest esse maior vel tur-
pior, quam cum homo vnus priuatus, vult
de omnibus hominibus qui sunt, vel fuerunt
iudicare, neq; de re parui momenti, sed quæ
fidem & articulos fidei concernit? Eam ve-
ro facultatem dat Lutherus omnibus dicēs.

Et scriptis.

*Luther. in
epist. ad Se-
natum Pra-
gensem.*

[iudicare & discernere de rebus fidei, omni-
bus Christianis competit] Audis quod non
solum iudicare, sed etiam discernere permit-
tat? Quod docet ipsa experientia; cum ex
decem hæreticis qui pollent ingenio, non
inuenies tres, qui idem per omnia, de om-
nibus articulis fidei sentiant. Quæ vero po-
test esse superbia æquè diabolica & confu-
sionis

Et factis.

tionis plena, ac est ista? Nulli iudicium suum submittere velle, diaboli omnino munus est, quanto magis de omnibus etiam iudicare velle? Egone homuncio nullius momenti, & mihi similes, cæci, lixæ, & vniuersa fax populi, vna cum suis mulierculis, imo singuli nostrum de rebus grauissimis & abstrusissimis, de locis scripturæ difficillimis, de iudicio omnium doctorum, conciliorum, totiusque Ecclesiæ iudicabimus, & si quidem placebit approbabitur, sin minus reprobabitur vniuersos? Quis Ethnicus, Iudæus, Machometanus, aut quiuis ducem rationem sequens, superbix hanc esse notam maximam non censebit? Confusi vero quæ maior vel imaginatione effingi potest? Vbi enim erit illa vnanimitas quæ D. Paulus à fidelibus exigit monens & obtestans, per viscera miserationis, vt simus vnanimis id ipsum sentientes, nihil per contentionem, neq; per inanem gloriam, sed in humilitate, cuius hic omnia contraria.

*Confusio-
nis plena*

*Con. Scripte
Phil. 2. 30.
& seq.
Rom. 12. 16.*

*2. Auari-
tiam pro-
mouente*

Taceo alias superbix notas, ad avaritiam transeo, indeque ad furta, rapinas, sacrilegia, à coriphæis hæreticorum concessa, à Ministris eorum promota, à principibus, à Rebus publicis, à militibus, à plebe denique ipsa executioni mandata. Quis regiones ab istis occupatas transiens, hæc vel non videt, vel non miratur? Intuens inquam tot sacra-
ria

*Fructus no-
ui Euan-
gelij.*

ria, olim auro, argento, lapillisque & ueste
preciosa fulgentia expilata, sordibusque re-
ferta. Intuens amplissima templa, aut in ar-
mamentaria, aut etiam in stabula, aut in do-
mos priuatas conuersa, aut denique solo z-
quata. Intuens tot prædia Ecclesiarum, vil-
las, oppida, Ciuitates spoliatas & deuastatas,
ac vsibus sæculariũ permiffa vniuersa. Quo
iure, qua iustitia, quæ Deo dicata à maiori-
bus fuere, ad ius illorum, qui nihil iuris ad
id habuerunt, hæc omnia transferunt? Lu-
re auaritiæ, & noui Euangelij, contra omne
ius diuinum, humanum, naturale, quod
docet vnicuique, & relinquere, & reddere
quod suum est.

*Con. omne
ius & acqui-
sitionem.*

*§. Luxuria
docent
nempe.*

*Sacrilegiũ.
1. Ti. 3. 11.*

De luxuria pudet me dicere, quod non
puduit, prophetam Germaniæ docere, scri-
ptis mandare, factitare. Non ne ipse Luthe-
rus, olim Deo in religione dicatus, virginem
Deo itidem consecratam è monasterio edu-
xit, ac cum ipsa sub specie matrimonij im-
purè vixit? immemor quid de talibus Paulus
scribat dicens. *Cum autem luxuriatæ fuerint
in Christo, nubere volunt: habentes damnatio-
nem, quia primam fidem irritam fecerunt?* Si
damnabile est teste Apostolo velle tantum
nubere, post datam fidem castitatis Chri-
sto, quantum scelus erit id ipsum facere, & li-
beros procreare? Quod vero est luxuriæ ge-
nus, cui Lutherus factis, edictis & responsis
suis

fuis habenas non laxauit? De sacrilego concubitu iam dixi. Sequitur incestus, quem difertis admisit verbis, quādo concessit (sicut in antiquis eius exemplaribus legimus, nūc enim aliter noua habent) vt si quæ fuerit à marito decepta, vicissim illum decipiat. eundem ad fratrem ipsius vel alium, nec maritum contradicere debere. Quid adulterium? nunquid verbis illis [si non vult vxor veniat ancilla] quasi lege sancitum nō fuit? Deniq; per doctrinam illam de impossibilitate continēdi, cui obscenitati, quæ porta aperta nō est? Omnis omnino omni, ita vt quædā licet grauiissima, ne agnoscat quidem pro peccatis. Retulit mihi quædā persona docta apud hæreticos olim magnæ auctoritatis, conuenisse aliquando Ministros quos vocant, & alios, vt intelligerent quidnam in illis verbis Apostoli Pauli. *Neq; fornicarij, & c. neq; adulteri, neq; molles, neq; masculorum concubitores, & c. regnum Dei possidebunt*, per molliciem intelligatur; & conclusisse molliciem vestium denotari, non animaduertentes Paulum hic recensere gradus peccatorum carnaliū, & primo quidem ponere fornicationem, secundo loco adulterium, tertio molliciem, quarto masculorum concubitum, vt notis posteriora prioribus semper esse grauiora; atq; ita mollicies adulterio est tetrior repugnat enim ipsi naturæ procreatrici, quam

*Incestus.**Adulterium.**Et reliqua
omnis generis.**Nec sciunt
quid mollicies.**1. Cor. 6. 9.*

tamen hæretici ne reputant quidem, nec mirum, id enim illi principio Lutheri maxime seruit. O nefas!

A. Tram & odium, Lutherus de formula Missæ. Plane diabolicum.

Percurramus reliqua, ira & odium sequitur, quorum innumera documenta. Illud Lutheri sufficiat, qui differens de usu utriusque speciei in Sacramento Eucharistiæ, sic inter alia scribit. [Quin amplius dicimus, si quo casu concilium id statueret, ac permetteret, tunc minimè omnium nos velle utraque specie potiri: imo tunc primum in respectum tam Concilij, quam statuti sui, vellemus aut vna tantum, aut neutra, & nequaquam utraque potiri, ac planè eos Anathema habere, quicumque auctoritate talis Concilij, vel statuti utraq; potirentur] Hæc Lutherus. Quid vero odio isto potest esse magis diabolicum, quod ut expleret, & omnem refugit unionem, etiamsi ei cõcedatur quod cupit, & tot animas Christi sanguine redemptas, per inobedientiam & contemptum superiorũ vult perdere? At hoc inquis priuati hominis vitium fuit, nec quicquã valere ad ostendendam Ecclesiam malignãtium, cum nulla sit congregatio, quæ à peccatis etiam publicis sit libera. Bene hoc postremũ asseris, ut & nos antea notauimus, & ita quæcũque dicta, & quæ dicenda sunt, non de quibusuis peccatis, sed de illis, quæ ex doctrina fluũt intelligi volumus. Ista enim sunt signa

Obiectio.

Vitia doctrinæ monachorum Syriacorum.

verissimi-

rissima synagoga Sathanæ. Porro eiusmodi est hoc Lutheri, qui cum iudicio suorum esset Prophetes, ad quem tanquã ad oraculum omnes sui recurrerant, quicquid dixit vel scripsit, eo præsertim tenore verborum, quæ hic videmus, instar legis est. Prophetarum enim verba per imperium prolata pro decretis diuinis habenda sunt.

Quid dicam de gula? Ei quam latus appetus fuerit campus, per ablationem omnium ieiuniorum, quæ vigore legis ab ipso die creationis hominis semper seruauit Ecclesia Dei, quis etiam puer non videt? Disseruimus nos de hære in initio quadragesimæ, idcirco & hoc & reliqua peccatorum capita relinquimus.

§. Gula

*Domin. xi
Quadragesimæ
Conc. 2.*

De euacuatione præceptorum Decalogi pauca dicamus, sitque nouum synagoga Sathanæ signum, de quo nemo rectè dubitabit, nisi qui eiusdem Sathanæ mancipium sit. Qui enim Dei mandata eneruat, neruus dæmonis est. Id vero facere hæreticos nostri temporis, manifestum est, tum vniuersim, tum peculiariter. Vniuersim tollunt decalogum, cum eius obseruationem impossibilem esse docent, in primis vero primi & ultimi præcepti diuini. Singillatim vero, Tollunt primum per multas, quas quotidie nouas excogitant perfidias & hæreses. Tollunt secundum cum vota & iuramenta, de seruandâ virginitate,

III. SIG.

NVM. Synagoga Sathanæ Decalogum euacuare.

Id vero fit

Tum vniuersim,

Tum singillatim.

tate, castitate, paupertate, & obedientia Deo nuncupata omnibus penitus solvunt. Euacuant tertiū, cum omnia festa, à Christo per Ecclesiam cōstituta auferunt, die Dominica excepta, de qua tamen nihil plus, quam de aliis festis habent ex scripturæ testimonio. Quamuis enim diei huius fiat mentio in sacris literis, nullibi tamen eius sanctificatio præcipitur. Proinde aut Ecclesiæ auctoritatem agnoscant, & Catholici sint: aut totum tollant, & atheos se esse declarent. Euacuant quartum, cum honorem, obedientiam, & Iurisdictionem quæ superioribus debetur, primum ab Ecclesiastico, deinde etiam à seculari ordine sustulerunt, ab illo quidem omnes, ab hoc vero palam Anabaptiste, alij vero per cuniculos; quamuis satis apertus sit ille Lutheri articulus. [Nulla est ergo remedij spes nisi reuocato libertatis Euangelio secundum ipsum extinctis simul omnibus omnium hominum legibus, omnia iudicemus & regamus, Amen.] Quintum euacuarunt, tum verbis, quando Euangelium sanguinem fuisse edixerunt: tum factis, quando rusticos, & plebem contra legitimos principes concitarunt, ut Lutherus, Zuinglius, cum primis vero Anabaptistæ. Qua ratione cædes patratas, quis enumerabit? De sexto & septimo decalogi præcepto euacuato diximus sub luxuriæ & auaritiæ titulo. Quare iam concludamus.

Conclusio.

Cum

*Luth. in artic.
sic. 500. art.
391.*

Cum luce meridiana clarius constet hæreticos doctrinis, & institutis suis, tum peccata innumera promouisse; tum præcepta diuina euacuisse, constabit etiam euidenter apud illos, non Christi Ecclesiam, sed Sathanæ esse Synagogam. At tempus est vt ad Euangelium redeamus.

SI VERITATEM DICO QVARE NON CREDITIS MIHI inquit Christus. Quando vero ait se veritatem dixisse, intelligendum est non simpliciter eum id fecisse, sed hanc ipsam signis confirmasse, vt sint inexcusabiles qui ei non crediderunt. Porro argumentum Christi, hoc dilemmate videtur constare. Vel ego dico veritatem, vel non. Si eam non dico, arguite me, non solum mendacij, quod vtiq̄ue in te graui, qualis est ista, grande peccatum est, sed etiam cuiusuis peccati me conuincite. Si autem VERITATEM DICO QVARE VOS NON CREDITIS MIHI? Hæc quantum ad textus explanationem.

Est vero hoc signum præclarum, tum Ecclesiæ Christi, credere veritati: tum Synagogæ Sathanæ credere mendacio: & tam euidentis, illud quidem in Catholicorū, hoc vero in hæreticorum esse congregatione, vt ipsosmet id minime lateat aduersarios, qui sæpius tū Catholicorū in vniformitate fidei, & suscepta veritate constantiā: tum suorū vanitatem & varietatē ita demiratur, vt aperte

Probat Christi se Veritatem docere.

*SECVN-
DVM SIG.
Ecc. Veri-
tas.*

*IV. SIG.
Synag. Me-
daciū pro-
batur &
trium 4.*

2. *Ipsorum
confessione,*

2. *Experi-
entia.*

testentur se & mendaciis fidem adhibuisse, & quid amplius credere debeant prorsus ignorare. O quoties hæc ex ore ipsorum audita fuere! Sed & nos non semel diximus, & deduximus, hæreticos ad credendum quidē mendacio exercitatissimos, ad assentiendum vero veritati obtusos mentis sensus habere. Dic quæcunq; excogitare potes mendacia contra Ecclesiam Rom., contra summos, & alios Pontifices, cōtra personas Ecclesiasticas vel religiosas, statim hæreticus toto pectore arripit, credit, repetit aliisq; denunciatur, etiā si nullo aut perexiguo & falso nitantur principio. Cōtra vero recita historias sacras, virotū perfectorū, ab antiquissimis, grauiissimis, doctissimis, & sanctissimis viris conscriptas: ac per tot sæcula creditas, quid hæretici? credūt nihil, imo mendacia esse proclamāt, & nugas vetularū. Quare? vt impleatur in illis hoc signum, quod explicans Saluator immediate ante Euang. hodiernum inquit. *Ego autem quia veritatē dico, nō creditis mihi, ac si diceret, si falsitatem dicerem, crederetis. Et ita se res, cum nostris quoq; hæreticis habet. Deniq; huc spectat, quod in priori puncto insinuauimus, de correctione, vel abrasione quorundam ex libris Lutheri facta per discipulos ipsius. Vtrumque enim hisce meis oculis vidi, nempe illa quæ citauimus, cæteraque his similia, in antiquis à Luthero*
Vitem-

3. *Euangelio.
Ioan. 8. 45.*

4. *Emenda-
tione libro-
rum Lu-
theri.*

Vittembergæ & aliis impressa exemplaribus
reperi, iam vero in nouis editionibus de-
esse. Hæc inquam vidi & cernens ingemui, *NOTA.*
demiratusq; sum vehementer, sicut & nunc
mirari satis nequeo tantam excæcationem
hominum. Certe si nihil esset aliud, hoc so-
lum ad conuersionem viro cordato satis su-
perque sufficere deberet. Quis enim à secu-
lo audiuit vnquam, scripta diuini prophe-
tæ, à discipulis ipsius fuisse emendata? Si-
nim vera scripsit, prout verum prophetam
facere necesse est, cur veritas è medio tolli-
tur? Si falsa, quomodo titulo Prophetæ Lu-
therus insignitur? sicut non solum in scri-
ptis asseclatum eius, sed etiam in templis
Vittembergæ, & alibi me vidisse alias recolui?
Quare si caput omnium nostri tēporis hæ-
resum, ipsorummet discipulorum eius iudi-
cio tam mendax fuit, vt sui præ pudore cor-
rigere illum cogerentur, quis adigit homi-
nes istos vt illi credant? Nemo certe alius
quam malus genius, qui in ipsorum coetu
sedem sibi fixit, & ita mentes eorum occu-
pauit, vt videntes & volentes acquiescant
mendacio, sicut hic maioribus ipsorū Chri-
stus dixit, & illis prædixit, addens etiam ra-
tionem cum inquit.

Conclusio.

QUI EX DEO EST VERBA DEI AUDIT. *TERTI-*
PROPTEREA VOS NON AUDITIS. *VM SIG.*
QUIA EX DEO NON ESTIS. Quæ ver- *ECCLE.*
ba *SIÆ esse*

*ex Deo &
Verbum
Dei audire
V. SIG. SY.
N. A. nesci-
trum habe-
re.*

*Reiectio ad
alia loca.*

*Probatur
sum breuit-
er primū.*

*Ex Euan-
gelio.*

ba quoniam exposuimus & excussimus in prima concione, hic nihil restat aliud, quam vt hodierno applicetur instituto. Habemus enim in illis aliud signum, tam Dei quā malignantiū Ecclesie. Christi enim congregatio ex Deo est, & delectatur verbo Dei: malignantium vero hæreticorum neutrū habet. Magnus tum differendi campus, tum triumphandi occasio. Quid enim isti magis in ore habent, quam se & ex Deo esse, & purum putum verbum Dei prædicare, & audire quotidie perlibenter? Sed verba sunt prolata non probata, verba data misera plebi, condita mille mēdaciis, quæ ad hæc duo quæ audisti capita reducuntur. Sed & nos nec defuimus, nec deerimus nostro officio contrarium probando, quod in omnibus quæ sub fidei sunt titulo, agimus concionibus. Ex professo autem Coryphæos, & omnes rabbinos hæreticorū non esse missos à Deo demonstrauimus, tū tribus concionibus in Aduentu: tū vna quam habuimus in die sancti Andrea. Verbum vero Dei illos nec adferre, nec audire, in prima Dominica Aduentus, & in Sexagesima ostendimus. Neque vero multis opus est, ea quæ hucusque hic discernimus id ipsum probant. Hæc est enim quasi doctorum appendix. Nam apud quos tum pietas, tum veritas viget. ij sunt ex Deo, & verbum Dei audiunt; contrariam vero è con-

contrario. Pietatem autem in Ecclesia Romana vigere, tam clarum est vt ipse Lutherus fateatur esse hic [nucleum deuotionis] & certe cui odium non omnino excæcauit oculos, id ipsum videbit facile, si opera misericordiz, mortificationis, deuotionis, pietatis, quę hic cõferet cū illis quę apud eos sūt. Veritas item in verbo Dei fundata hic tam solida est, vt hæc sola congregatio credat omnibus, quę in scriptura siue expresse, siue inuolute sub traditionibus, & Ecclesiz auctoritate, quibus eadem scriptura nos fidē adhibere iubet continentur. Hæretici eligunt quod eis placet, quod displicet reiiciūt, addentes tū tot plaustra mendaciorū, quot iam numerari nequeunt, tum innumeras scripturę peruersiones, quas plebi pro verbo Dei impudentissime vendunt, asserentes se præter verbum Dei, nihil adferre. Scilicet hæreticus minister, quando tot fabulas de monachis, sacerdotibus, imis & summis pōtificibus attulit, tunc nihil præter verbum Dei retulit. O homines non homines, qui ita vos decipi apertis mendaciis patimini! Innumera possem adferre scripturę testimonia, quibus isti ne perfidia eorum debilitetur non credunt (licet contrarium apud vulgus iactent) verum septa Euangeli transilire nolo: ideo duotātum adfero. Vnum contra Anabaptistas, qui ne cogant

2. Ex confes-
sione Lu-
theri.

3. Experien-
tia.

4. Verbo
Dei.

Probatur
secundum.
1. Experien-
tia.

2. Aperta
mendacio.

3. Exēplis
ex Euan-
gelio.

Contra A-
nabapt.

Contra A-
*rabapit.**Contra Cal-*
vin.

cogantur credere Christum Iesum fuisse ante Mariam, non tradunt quæ cum attestatione ipse hic inquit AMEN AMEN DICO VOBIS ANTE QUAM ABRAHAM FIERET EGO SVM, sed seludunt verba ista clarissima prout illis placet, quanto ineptius tanto ad vrgendum difficilius, vt fert pro- uerbum. Similiter Calviniani ne cogantur concedere posse Christum efficere, vt corpus ipsius (imo cuiusuis hominis) sit inuisibile, sicut effecit & hic, & in patria sua, facit- que quotidie in Eucharistia, non credunt vltimis Euangelii verbis. IESVS AVTEM ABSCONDIT SE ET EXIIT DE TEM- PLO sed miris cauillationibus ea peruer- tunt. At frustra, si enim conspicuus omni- bus fuit, quomodo in templo referto ho- minibus abscondere se potuit ne ab homi- nibus videretur? quomodo de templo exire in tanta aduersariorum qui illum observa- bant, & lapidare volebant circumspectione & rabie? Constat igitur Iesum corpus suum ab eorum aspectu abstraxisse, & inuisibi- lem se fecisse. Sed de his satis. Sequitur in Euangelio.

RESPONDERUNT ERGO IVDÆI ad has tres propositiones Christi præcla- rissimas.

ET DIXERVNT EI, non responden- do sed conuitia reiterando.

NON-

NONNE BENE DICIMVS NOS. Ecce tibi veram perfidorum imaginem. Superbe & impudenter de mendacio gloriari. Id singula verba sonant. NONNE, dicunt isti, quasi nemo dubitet, quod BENE, quavis pessime etiam mendaciter. DICIMVS, asserimus, affirmamus, ac quasi ex tripode (quod dicitur) Apollinis, pronunciamus. Nos, viri tam docti, pharisæi, in lege versati &c. O quam id hæreticis vsitatum, nonnquam sub eodem tenore verborum, semper autem sensuum. Neque enim aliud dicere possunt, quam NOS, EGO. *Magis hæretici.* Ista est enim vt toties diximus, & diduximus totius fidei illorum obrussa. EGO, ita sentio, Ego sic interpretor, ego verbum Dei adfero, hæc & non alia est loci istius scripturæ intelligentia, dicant quicquid velint, decem Concilia, centum pontifices, mille Patres, deniq; Lutherus, Calvinus, & reliqui omnes, isti male, NOS BENE DICIMVS. Nam etiam suos deserunt, ne suum EGO perdant. O quoties audiimus illos quando rabbinorum suorum autoritate constringuntur, clamantes. Quid mihi cum Luthero, quid eum Caluino? Ego non homines sed scripturam sequor, id est caput proprium, quod sic scripturam contra omnem sensum, & consensum interpretatur, & interpretationem pro ipso puro verbo Dei vendit. Quanta exci-
 tas

VI. SIG.
 SYNAG.
 De menda
 cio gloria
 tio, ita lo
 dat.

Magis hæ
 retici.

NOTA.

citastorum, qui hæc non vident? Illumi-
nata tandem oculos illorum ô bone IESV.
Sed videamus quid Iudæi isti Christo dicant,
vt eundem stylum in istis nostris quoque &
agnoscamus & demiremur.

*VII. SIG.
STN. AG.
Impropria
Ec. sic lu-
dæi Christo.*

**QVIA SAMARITANVS ES TV
ET DÆMONIVM HABES?** Hæc im-
properant isti Christo & ineptè, & menda-
citer, & contumeliosè. Ineptè, quia ad rem
& dicta Christi nihil. Mendaciter vtrumq;
enim fuit falsum. Contumeliosè, natura-
nim est talium, cum quod respondeant non
habeant, ad conuitia conuerti. Ista Iudæi
Christo, nostri vero nobis quid? Ouum
quod dicitur non est ouo similis, quàm

*Magis no-
stri nobis.*

NOTA.

isti hæreticorum sermonib. Quoties enim
audiuistis illos pondere argumentorū pres-
sos, cum quod responderent non inuenirēt,
in illa prouisse verba. **NONNE BENE-
DICIMVS NOS, QVIA** Papa est Anti-
christus, & dæmonium habet. Quia vos estis
Idololatra: Quia sacerdotes vestri sunt ma-
ctatores Christi Artolatra (licet bene sciant
nos negare in Eucharistia post consecratio-
nē esse panem; quomodo ergo panem ad-
oramus si panis ibi non est) monachos item
ac alios religiosos esse hypocritas, pestiferos,
scelerib. & impietate plenos. O si nos quoq;
vellemus huiusmodi narrationib. occupari,
quàm facile inueniremus etiā in tanta Mi-
nistorum

nistorū paucitate talia scelera, qualia mundus miraretur, quorū illud haud postremū quod alias retuli, & vos nostis oēs, nō ad eō enim procul à Ciuitate Vilnensi in quodā oppido factū est, vbi Minister Calvinianus (patro nominibus) superstitē vxore, ex propria filia, familiam etiam propagare voluit. Verum ne similes illis simus, his supersecedamus, & quid Christus, ad ista dicat videamus. Itaque.

RESPONDIT IESVS EGO DÆ- *Civ. Chrs.*
MONIVM NON HABEO. Vni calum- *stimon ad*
nia negando satisfecit, alteram subicit: *omniā 16-*
causam in principio huius concionis affig- *pondet.*
nauimus. Dant aliam Patres, nempe idcirco non negasse Christum se esse Samaritanum, quia Samaritanus custodem designat; quod Christo competit plurimum. Sed hæc moralia sunt, nos literā hęc excutimus. Pergit verò Christus.

SED HONORIFICO PATREM *QUAR-*
MEVM, Deum, verbis, factis, & mira- *TVM*
culis. *SIG. EC-*

ET VOS INHONORASTIS ME. *GLIES. ho-*
Aliud & pulchrum, tum fidei, tum perfidiæ *norare;*
iudicium. Illa enim honorat, hæc inhono- *II. SIG.*
rat, vel minus honorat Christū. Quod quia *SYNAG.*
ante aliquot hebdomadas, integra concione *inhonorata*
tractauimus, nunc relinquendū est. Quam- *Christum.*
uis n. multa addi possent, & inter alia quo- *Dominica*
modo *Quinquages.*
ges. conc. 2.

*Dominica
Quinquag.
Con. 2.*

modo Lutherani quidem sponsa, Calviniani omnipotentia, Anabaptistæ diuinitate Iesum spoliunt: tamen quia multum adhuc contextus Euangelici restat, progrediamur. Sequitur.

*QVIN-
TVM
SIG. EC.
CLESIE
CHRISTI
IESV, IX.
SIG. ST.
NAG. pro-
priam glo-
riam qua
aere.
Phil. 2. 21.
Regula.*

EGO AVTEM NON QUÆRO GLORIAM MEAM, inquit Christus secundum humanitatem, datque aliud signum æque eximium. Etenim veræ fidei est, Dei & Christi Iesu, perfidie vero, propriam gloriam querere. Hic altercandi campus: tum quod hæc interiora petant, ideo facile negantur, tum quod in priuatis signum hoc non semper locum habeat. Olim enim Paulus conquerebatur, quod omnes quæ sua sunt querunt, non quæ sunt Iesu Christi. Quapropter ad regulam datam est recurrendum, & videndum, quid ex qua emanet doctrina. Apud nos certe & humilitas summo opere commendatur, & præcipitur, ut iudicium nostrum iudicio Ecclesie submittamus, quod & facimus. illi cum dant facultatem omnibus de omnibus iudicandi, nonne superbiam & gloriam propriam promouent? Taceo reliqua, etiam illud quod primus illorum propheta effutiuit. Causam & controuersiam, quam inchoauerat, de rebus fidei, neque propter Deum ceptam neque propter Deum finiendam esse: propter propriam igitur gloriam, ne cuiquam cedere

videatur, Sed ad Christum remeemus, qui infert.

EST QUI QVÆRAT ET IVDICET. Minando de Deo patre loquitur. *Quomodo pater iudicat.* Neque vero id est contrarium illi quod idem Christus antea dixerat, *Neque enim pater iudicat quenquam* In Euangelio enim hodierno de priuato, illic de publico, & extremo iudicio est sermo, quod à Christo expeditur, ideo subdit, *sed omne iudicium dedit filio.*

AMEN AMEN DICO VOBIS. Pergit Iesus more benignitatis suæ plus addere, quam postulatur.

SI QVIS SERMONEM MEVM SERVAVERIT. *Sermo quæ Christi.* Et tum creditur me esse Messiam, & omnia, quæ eo spectant: tum fecerit, quæ facienda nomine patris mei mandauit, is

MORTEM NON VIDEBIT IN ÆTERNVM. *Mors duplex.* Per mortem hic intelligit Christus dominus. Primum quidem mortem animæ, postea vero etiam corporis post resurrectionem vniuersalem. Neutra enim mors inuadet eos qui sermones Christi vsq; in finem seruant. Illi autem quid ad istas tum minas tum promissâ Christi?

DIXERVNT ERGO IVDÆI, semper sibi similes, & carnales, sublimia non capientes. Ideo aiunt.

X. SIG.
SYNAG.
duplex.

1. Impugna
re quæ igno-
ras.

2. Blasphē-
mare.
Exēpla a-
liquot.

NUNC COGNOVIMUS QUIA DÆMONIVM
HABES. Cognovisse se asserunt, non quod id
denuo sentire inciperent, cū & antea eiusdē
fuiſſent ſententiæ, ſed phraſi communi, qua
vti ſolemus, cū in noſtra ſententia, nouo ali-
quo confirmamur argumento. Porro verbis
illis duo præſtant. Vnū quia oppugnant, rē
quam non intellexerūt. Alterū quia ad alia-
rum nequitiarum cumulū adiiciunt dupli-
cem blaſphemiam: tum auferendo Deo q̄
Dei eſt, tum id ipſum dæmoni adſcribendo.
Quid? ſunt ne illis imitatores? Equidem di-
ligentes, & vtroq; modo. Quid n. apud no-
ſtros hæreticos frequētius, quam impugna-
re q̄ non percipiunt? Quoties id experti ſu-
mus? Sed & blaſphemie non deſunt, et his ſi-
miles. Eiuſmodi eſt expulſionem dæmonū,
quæ in Eccleſia Catholica viſitur, arti Satha-
næ tribuere, cum virtute fiat Chriſti. Nec il-
lud abſimile, quod antiquiſſimas Eccleſiæ
cæremonias, ad baptiſmum & alias adhiberi
ſolitas, & à ſpiritu ſancto inſtitutas, ſuperſti-
tiones & incantationes vocitant. Simples
vero blaſphemias, tum Lutheranorum ad-
uerſus ſanctos, tum Calvinianorum cōtra
præſentiam Chriſti in Euchariſtia, tum An-
abaptiſtarum in Chriſtum & Sanctiſſimā
Trinitatē quis enumerabit? At inquis pro-
bant hæc iſti contra vos. Non meliori ſane
modo quam Iudæi iſti contra Chriſtum, i-
mo

mo sæpe deteriori, & multo minus ad rem:
Audiamus Iudæos.

ABRAHAM MORTVVS EST ET PRO-
PHETÆ, ET TV DICIS SI QVIS SER-
MONEM MEVM SERVAVERIT NON GV-
STABIT MORTEM IN ÆTERNVM.
Semper in sua sententia, de morte tempora-
li perſeuerantes, indeque fallacias, & æqui-
uocationes firuentes. Addunt autem.

*XI. SIG.
SYNAG.
Quadrupl.
patet id in
Iudæis.*

NVNQVID TV MAIORES PATRE
NOSTRO ABRAHAM. A quo omnes Iu-
dæi originem duxerunt, & de cuius proſa-
pia mirifice gloriabantur.

1.

QVI MORTVVS EST, ET PROPHE-
TÆ MORTVI SVNT. Pro maximo ab-
ſurdo reputantes, poſſe aliquem maiorem
eſſe Abrahamo vel prophetis. Maior vero
fuiffet, ſi mori non potuiſſet, maximus vero
ſi id aliis concederet, quod Chriſtus præten-
dere verbis illis videbatur. O miſeri & ex-
cæcati homines, an non intellexiſtis, quod
vtique vos latere nõ debuit, Meſſiam iuxta
eorundem prophetarum dicta, ſcripta, fan-
cita, his omnibus longe excellētiorẽ, iiſq;
ſuperiorem eſſe debuiſſe? Concludunt.

2.

QVEM TE IPSVM FACIS? Phraſi omni-
bus ſuperbis, & iracundis communi. Quid
vero nos hinc: ad noſtrum propoſitum
colligemus? Multa quæ breuitatis amore in

3.

4.

*Magis in
hæreticis
qui.*

*1. Alium
sibi fingunt
Christum.*

*2. Equivo-
cationibus
stuntur.*

*3. Vera ab-
surdapru-
tant.*

*4. Phras-
Iudaica &
tuntur.*

vnum cumulum redigamus. Itaque sicut perfidi Iudæi, ita nostri hæretici. Primo alium sibi Christum fingunt, quàm fuit vel est in rerum natura. Demonstrauimus id aliquando de hæreticis, & in posterum data occasione deducemus; nunc ad finem properandum est. Secundo Equiuocationibus vtuntur. Anabaptistæ & Arriani in verbo Ichoua, Calviniani in verbo Sacramenti, Vbiquitarij in verbo Communicationis Idiomatum. Omnes in verbis inuocationis, adorationis, institutionis, capitis, inferni, fidei (valde) & sexcentis alijs. Tertio multa pro magnis reputant absurdis, quæ ipsissime sunt veritates: vt Anabaptistæ, in diuinis esse vnâ naturam, tres personas: Calvinistæ in Eucharistia esse corpus Christi, & inuisibile, & in pluribus locis: Lutherani esse corpus Christi in Sacramento, etiam si non sumatur: Omnes post mortem esse pœnas temporaneas: sanctos in cœlo scire, quæ nobiscum aguntur, & multa eiusmodi. Quarto, quia illa Iudaica phrasis QVEM TE IPSVM FACIS est nostris quoq; familiaris: Vtuntur enim illa contra Ecclesiam, quod dicatur errare non posse: contra summos Pontifices, quod dicantur esse Vicarij Christi; contra Episcopos, & sacerdotes, quod dicantur consecrare, absoluere, & alia munia obire: contra religiosos, quod dicantur esse

esse continentis: deniq; contra omnes pios
 Christianos, quod dicatur eos per bona o-
 pera posse sibi aliquid mereri. Cōtra hæc &
 similia resonant perpetuò istorum clamo-
 res QVEM TE IPSVM FACIS. Papa,
 Episcopo, sacerdos, monache, &c. quam au-
 thoritatem tibi tribuis? At benè nobiscum
 agitur cum tanto patrono. Etenim dum
 Christus IESVS pro se respondet Iudæis,
 pro nobis etiam satisfacit hæreticis. Audia-
 mus ergo illum diligenter.

RESPONDIT IESVS. Ad has omnes
 quas receuimus cauillationes.

*Responsum
 Christi da-
 tum Iudæis
 explicatur.*

SI EGO GLORIFICO ME IPSVM.

Id est si ea quæ dixi, me à me ipso habere af-
 fero, eaq; ratione de ijs coram vobis glorior.

GLORIA MEA NIHIL EST. Nul-
 lius est momenti, inanis est & vana. Sed nō
 ita se res habet. Non enim ego me ipsum
 laudo & exalto, verum.

*Quomodo
 pater glori-
 ficat filium
 Philip. 2.9.*

EST PATER MEVS QVI GLORI-
 FICAT ME. Et secundū diuinitatē omnē
 suam gloriam mecū cōmunicando; & iuxta
 humanitatē, auctoritatē mihi & nomen su-
 per omne nomē largiendo vt in nomine meo,
 omne genu flectatur cælestium terrestrium & in-
 fernorum. Et vero si queritis, quisnam sit pa-
 ter meus, dicam vobis illum ipsum esse.

QVEM VOS DICITIS QVIA DEVS
 VESTER EST. Quasi dicat, vos quidem
 dicitis

dicitis illum Deum vestrum esse: at in rei veritate vester non est, datq; rationem.

ET NON COGNOVISTIS EVM.

Iudeos non credidisse Deum probatur. Cognitionē hanc intelligunt doctores per amorem. Id est non amastis eum, non estis ipsius amici; sicut filij Heli. dicuntur filij Belial nescientes Dominum, licet per fidem nosset eum. At possumus fortē dicere Iudæos istos

1. Reg. 2. 12.

1.

2.

3.

Joan. 8. 19.

neq; per fidem cognovisse Deum: tum quod in scriptura sæpe sic cognitio sumatur, tum iuxta illud, quod paulo antē in eodem capite dixerit illis Christus. *Neq; me scitis, neque patrem meum.* Vbi certum est Christum de scientia per fidem loqui, quia nō credebant in eum: tum quod ratio ipsa id doceat. Qui enim filium sibi revelatum (vt Iudæis istis ipse filius se revelauerat) non credit, neque patrem, neq; Deum credit. Itaq; quia hi Iudæi, imaginabantur sibi Deum non habere filium, qualis verus Deus non est in rerum natura, meritissimo dicit Christus, **ET NON COGNOVISTIS EVM.** etiam per fidem. De se ipso vero inquit.

Quomodo Christus novit patrem.

EGO AVTEM NOVI EVM. Quis & qualis sit. Porro ita noverat, & novit patrem filius, vt præter ipsum patrem, & spiritum sanetum, nemo sic eum nosset. Etenim [nulli alij tota nisi sibi soli nota est omnipotens Trinitas] ait Augustinus, docet scriptura, suadet ratio. Hæc

Aug. Med. cap. 29.

secua-

secundum diuinitatem; iuxta humanitatem
verò nouerat Christus patrem non per fi-
dem, sed excellentius nempe per uisionem
beatam quæ lumen obscurum fidei exclu-
debat. Addit verò Christus.

ET SI DIXERO QVIA NON SCIO
EVM. Quod tamen dicere non poterat
propter vnionem hypostaticam.

ERO SIMILIS VOBIS MENDAX.
Turpe: at omnibus perfidis commune e-
pithetum.

SED SCIO EVM, modo quem paulò
ante explicauimus. Insuper.

ET SERMONEM EIUS SERVO. *Responsum
ad dicta ha-
reticorum.*
secundum humanitatem id loquitur. Ita
enim mandatis patris obediens fuit, imò &
suis, & spiritus sancti. Hęc pro explanatione
textus breuiter posita sunt simul, vt melius
intelligentur. Ià ex dictis respondemus hæ-
reticis, si ò amici, nos glorificamus nosmet-
ipsum. *NOTA.
quæso.*
ipsum GLORIA nostra NIHIL EST, nec solū
vana sed & mendax est. At quia & pater &
filius, & spiritus sanctus est qui sic glorificat
Ecclesiam sponsam suam, vt & in errore eam
labi non permittat, & cum ipsa visibilis sit,
visibiles ei pastores dederit; primum quidē
summum, qui ideo Vicarius Christi dicitur,
quia Christus uiuit, & illum rectorem totius
Ecclesie visibilē, loco sui hic constituit, de-
inde alios pastores, rectores, doctores, quib⁹

*Omnes gra-
tia Ecclesie
à Deo.
IOAN. 1. 12.*

& dedit virtutem, sicut baptizandi, ita & remittendi, aut retinendi peccata. Deniq; dedit singulis potestatem filios Dei fieri, & operibus quæ inde procedunt dedit vim merendi aliquē gradū vitæ æternæ: si in quā hæc vniuersa, & multa alia dona, ac beneficia dedit Deus per Iesum Christū filium suum Ecclesie, & membris eius, prout dedit certissime: quis nisi ingratus contradicet Deo, aut dicet, cur ita fecerit, sponsamque suam glorificauerit? Verum ista vos non agnoscitis, imo blasphematis, quia NON COGNOVISTIS EVM, quem DICITIS QUIA DEVS VESTER EST, amoremq; ipsius quem habet erga spōsam suam. Nos vero qui in Ecclesia Catholica sumus, nouimus eum, & si dixerimus nos non nosse illum, ea ratione qua ipse nobis per Ecclesiam cognoscendum tradidit, erimus similes vobis mendaces, sed nouimus eum, & pro tantis benefactis quas possumus, gratias illi referimus. Hoc igitur sit nostrum vobis datum responsum, quod vtinam vobis placeat, vt & vos tantorū donorum & gratiarum Christi, vna nobiscum participes esse queatis. Faxit Dominus Iesus. Sed reliqua Euangelii persequamur. Itaque his dictis adiungit Christus responsum ad illud de Abrahamo quod ei Iudæi obiecerant, Probatque se maiorem illo esse. Ait enim.

ABRA-

ABRAHAM PATER VESTER EXULTAVIT, id est, summo desiderio concupivit, quod vos nunc tanquam degeneres eius filij, summa impietate fastiditis.

VT VIDERET DIEM MEVM. Diem videlicet incarnationis, vt communiter Patres interpretantur. Id enim & initium fuit totius boni, & ipsum latificare potuit, cum sciret ex semine ipsius Deum nasciturum.

*Abraham
dupliciter
vidit diem
Christi.*

ET VIDIT, ET GAVISVS EST. Quando vel quomodo vidit? Duplici tempore, & duplici ratione id vidit. Primo cum hic esset superstes vidit per reuelationem, verbum diuinum corpus ex lumbis eius sumpturum, sibi que hypostaticè vniturum. Proinde cum idem Abraham iuramentum exigeret à seruo suo, ait ad illum. *Pone manum tuam subter femur meum, vt adiurem te per Dominum.* Et idem fecit iacob cum filio suo Ioseph, qui itidem iurauit illi posita manu super femur eius. Iurarunt autè per Messiam, qui & Deus esse debuit, & in lumbis vtriusque tum temporis latuit, vt pulchrè D. Augustinus, & alij notant. Ita ergo vidit & Abraham, & iacob diem Christi & gauisi sunt. Secundo viderunt etiam illum, vt reor, dum hinc Christus viueret, nempe per relationem, tum Simeonis senis, & Annæ, qui Iesum infantem in manibus portarunt, tum Zachariæ patris

*1. Dum vi-
ueret ipse.*

*Gen. 24. 2.
Gen. 47. 29*

*2. Dum vi-
ueret Chri-
stus.*

Ioannis Baptistæ: tum Iosephi patris Iesv putatiui: tum aliorum qui hinc in sinum Abrahamæ migrabant, & lætissima noua, de aduentu & gestis Messia referebant. Si enim impius ille epulo per chaos interiectum vidit & allocutus est Abrahamum, quantò magis credendum est, sanctos Patres qui simul erant dulces secum habuisse sermones. Hic insinuare libet (nam copiosè tractandi locus non datur) signum veræ fidei & Ecclesiæ, fuisse & esse credere sanctos qui ex seculo migrarunt, posse scire quid nobiscum agatur, si olim multò magis nunc, cum in caelis vident faciem patris cœlestis. Id nos profite-mur, hæretici vero negant, & ita negant, ut qui perfecti sunt illorum, quidam inquam Anabaptistæ asseuerent animam simul cum corpore emori, sicut in eorum libellis ipse legi Sed pergamus.

*SEXTVM
SIG. EC.
clesiæ cre.
dere.
XII. SIG.
SYNAG.
non credere
posse scire
mortuos
quid hic a-
gatur.*

DIXERVNT ERGO IVDÆI AD EVM. Semper sui similes, & nunquam Christi verba rectè intelligentes. Ista est enim poena peccati infidelitatis, quam in nostris hæreticis ad oculum videmus, magis etiam quam in ipsis Iudæis. Isti enim cum dicunt.

QUINQVAGINTA ANNOS NONDVM HABES, ET ABRAHAM VIDISTI, aliquid ad rem loqui videntur, nostri vero sæpe nihil penitus. Cum enim Abraham ante tria millia

millia annorū circiter mortuus fuisset, probabiliter videbantur concludere; sed iuxta suam intelligentiam, & non secundum veritatem. Ecce tibi originem omnis erroris, nempe variam, & minus rectam verborum Christi intelligentiam, quod & hīc iam non semel animaduertisti, & in hāreticis vides sapissimè. Hunc errorum fontem, ut nos effugiamus, non nostro ingenio, nobiscue simili priuato, sed eorum quos Christus nos iubet audire in interpretatione scripturæ stamus iudicio, propterea etiam si errarem (quod non fit) excusabiles essemus, quia quod iussi sumus egimus. Idē si nobiscum facere vellent hāretici, statim fierent Catholici, erroresque deponerent. Sed secus fit, malunt enim Iudæos istos imitari duplici ratione: tum iam dicta: tum peruertendo verba Catholicorum, sicut isti Christi. Dixerat Iesus Abrahamum vidisse diem ipsius. Iudæi vero quasi dixisset, se Abrahamum vidisse (quod vtique longè est diuersum) concludunt, **ET ABRAHAMVM VIDISTI.** vt melius currat calumnia. O quam id frequens apud hāreticos, imo frequentissimum, & in rebus longe grauioribus. O quam multos præsertim simplices, & dialecticæ ignaros ita decipiunt. Ideo cauendi. Sed quarunt hīc Patres, cur Iudæi quinquaginta annorum faciant mentionem, cum certum sit Christum

SEPT. SIG.
num Eccle-
siae, Fontem
errorum
fugere.

XIII. SIG.
SYNAG.
duplex.
Tum hūc
cōtrarium,

*Tum per-
uerrere di-
cta Catho-
licorum.*

*De 50. an-
nis Christi.*

*Euseb. lib. 3.
hisl. cap. 39
Baron. to. 1.
Anno Christi
s. 34.*

Christum trigessimum quartum non excessisse, ut omnes sentiant præter Irenæum, qui aut à Papia (quem apocrypha quædam tradidisse refert Eusebius) deceptus fuit, aut in scripta eius mendum irrepfit, ut probat Baronius. Porro ad quæstionem responsio illa est aptissima, Iudæos securè quod dicitur ludere voluisse; ideoque multo plures annos posuisse, quam scirent Christum habere. Quia etiamsi id verum fuisset, Christus tamen Abrahamum videre non potuisset. Cæterum ad hæc.

DIXIT EIS IESVS, directè ad quæsitæ eorum respondens.

AMEN AMEN DICO VOBIS, ANTE QUAM ABRAHAM FIERET, EGO SVM. Evidenter asserens se Abrahamo & excellentiorem, & antiquiorem esse, imo Deum: quod ipsi cognouerunt Iudæi, quapropter.

*Cui Iudæi
ad lapides
currunt.*

Ioan. 10. 32

TULERUNT LAPIDES VT IACERENT IN EVM, nempe ut tanquam blasphemum lapidarent. Id enim alibi ipsi testantur. Cum enim dixisset eis Iesus, *Multa bona opera ostēdi vobis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis? Respondent ei Iudæi. De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia, & quia tu homo cum sis, facis te ipsum Deum. Quā miseri & excæcati sunt tā noui quam veteres Arriani, qui Christianos se vocitantes, non intelligunt quod crucifixoress Christi intellexerunt. Itaque duas hęc habemus notas, pro fide contra*

tra perfidiam. Alteram peculiarem contra
 dictos hereticos diuinitatem Christi negan-
 tes. Diuinitatis autem Christi hic sunt exi-
 mia documenta. Primum quod dixi, nem-
 pe tam clarè id professum esse Christum, vt
 nec Iudæos latuerit. Secundo in illis verbis.
 EGO SUM, quibus alludere videtur ad illud
 Dei ad Moysen, *Ego sum qui sum*. Vt sancti
 Patres, & res ipsa docet. Quamuis enim non
 addatur hic, *qui sum*, insinuatur tamen. Ita-
 que Dei sibi nomen vsurpans, Deum se esse
 testatur. Tertio cum fatetur se fuisse ante
 Abrahamum, non vtique secundum huma-
 nam naturam, vt omnes consentimus, iuxta
 diuinitatem igitur. Quarto, cum eundem
 Patrem suum, quem Iudæi unum Deum nun-
 cupat, se vero naturalem esse ipsius filium,
 & Deum de Deo demonstrat. Deniq; idem
 præstat cum humanitatem suam diuinitate
 contegit, ita vt à nemine videatur. Altera
 nota generalis est, contra omnes hereticos,
 qui cum illis alia non suppetunt argumenta,
 Primum quidem cum Iudæis istis, ad calum-
 nias, altercationes, cauillos quorum hîc cu-
 mulum habuistis, deinde ad vltimum suum
 durum ERGO confugiunt quod non ex ver-
 bis, sed è lapidibus constat, vt audistis in Iu-
 dæis qui TVLERVNT LAPIDES VT IACE-
 RENT IN EVM. Idem in hæreticis apparet
 miro astu dæmonis. Ij enim vt venenū suum
 inter

XIV. SIG.
 SYNAG.
 Diuinitatē
 Christi ne-
 gare.

Præbatur
 contrarium
 ex Enang.
 rationib.
 quinq;
 Exo. 3. 14.

XV. SIG.
 SYNAG.
 Durum
 ERGO.

Ita Iudæi.

Ita heretici
 miro astu
 dæmonis &
 vario.

inter Catholicos spargant, identidem in-
clament, liberum debere esse Euāgelium, pro-
banda omnia, & quod rectum est tenēdum;
neminem ad fidem cogendum, sed consci-
entiæ cuiuslibet id relinquendum; qui secus
faciunt tyrannos esse. At postquam maio-
rem suorum quam Catholicorum partem
esse animaduernerint, omnium horum obli-
ti, ad durum illud Ergo recurrunt, lapides,
ferrum, patibula, ignes, exquisitissima quæq;
tormenta, & quod leuissimū est exilium, vel
personarum, vel antiquæ religionis partem,
arripiunt, perficiunt. Quod si id nequeunt,
verba quædam inaudita inueniunt, quibus
simplices, qui ab illis ad fidem Catholicam
remeare volunt mirificè terrent, etiā si ab eis
nō intelligantur. Eiusmodi verbum est Ma-
maluchi, quo nūc passim Lutherani utuntur,
ad quod tanquam inauditū, ut sit, plebs ob-
stupescit, atq; ita in perfidia hæretica retine-
tur. O quantis clamoribus & repetitionibus
Mamaluchos, Mamaluchos vocant, qui ad
fidem antiquam ab illis reuertuntur. Cum
non hi, sed illi, qui impropertat veri sint Ma-
maluchi. Hoc enim verbum in sua origine
designat, mutabilem desertorem Chri-
stianæ religionis, & ad perfidiam (præser-
tim Mahometanam) transitum, quod ad-
missim istis competit. Probari id multis ra-
tionibus posset, sed vnum nunc quod præ-
manibus

*Hæretici
Mamaluch-
chi.*

manibus habemus sufficiat. Si quilibet in libertate conscientiae suae conseruandus, cur vos in ciuitatibus liberis Germaniae, Belgij, imo nonnullis etiam nostris, ex centum templis quae eripuistis hac fraude Catholicis ne vnum quidem liberum eis ad religiosos coetus habendos relinquitis? Si nemo ad fidem est cogendus, Cur Catholicos in Anglia, & alibi vbi potestis, carceribus, ergastulis, patibulis, incendio ad vestram perfidiam adigitis? O Mamaluchi pessimi, aliud mane aliud vesperi afferentes, & cum argumeta desunt, ad armamenta contra vestrammet professionem, & doctrinam recurrentes. Vtinam aliquando tandem, & astus daemone agnoscat, & a tyrannide cessetis. Sed videamus quidnam Christus ad hoc durum ERGO respondeat.

IESVS AVTEM ABSCONDIT SE ET EXIIT DE TEMPLO. Quomodo id factum fuerit iam dixi. Quomodo haeretici loco isto abutatur, iam etiam insinuavi. Quomodo Catholicici hac in parte Christum, & electos eius imitari debeant, docent nos & sacrae literae, & scripta, atque exempla Sanctorum. In quibus admirabilis fuit D. Athanasius, qui & homiliam mirandam sane hac de re edidit, & ipse mirabilia hac in parte est operatus. Eum nos imprimisque vero Christum IESUM, imitemur, & quando non est

Christus in actu suis. mo Euan-gelij quomodo imitandus.

neccesse,

neceſſe, vel nondum hora noſtra venit, uti-
litati Eccleſiæ nos referuemus, quando vero
à Chriſto vocamur libenter pro eo ſangui-
nem noſtrum fundamus, qui diuinum ſuū
pro nobis, magna cū charitate fudit, Chri-
ſtus Ieſus Dominus noſter, qui cum Patre in
vnitate Spiritus ſancti uiuit & regnat Deus
in ſæcula ſæculorum, Amen.

DVO VE-
XILLA.

CONCIO III.

S P E S.

*Cur de his
agendum.*

ERigente hac Dominica die Eccleſia ve-
xillum ſacrum, in ſuper & canente [ve-
xilla regis prodeunt] non abs re me factu-
rum arbitratus ſum, de vexillis ſermonem
hodiernum ad vos inſtituere, præfertim cum
etiã alterius illorum typus non deſit in E-
uangelio. Duo enim vexilla videor mihi vi-
dere in eo. Vnum Chriſti Ieſu optimum, ſub
perſona & dictis eiſdem ſeruatoris. Alte-
rum nequam ſub dictis factisque ipſorum
Iudæorum, per quos Sathan contra Chri-
ſtum arma mouet ſua. Quod vero facit ca-
piti noſtro Ieſu, facit & nobis mēbris ipſius,
tum